

بنام خداوند جان و دین

جایگاه سند در ادله اثبات دعوا

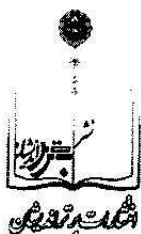
www.ketab.ir

مؤلفان:

محمد رضا بیکیان

(محقق و مدرس دانشگاه)

شیما محمد حسینی

سرشناسه	: بیکیان، مجدرضا، ۱۳۶۵-
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: جایگاه سند در ادله اثبات دعوا/ مولفان مجدرضا بیکیان، شیمیا محمدحسینی.
مشخصات نشر	: تهران: برتر اندیشان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۲ ص.
شابک	: 978-622-7329-58-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ادله اثبات دعوی -- ایران
موضوع	: Evidence, Demonstrative-- Iran
موضوع	: ادله اثبات دعوی (فقه)
موضوع	: (Evidence, Demonstrative (Islamic law
موضوع	: اعتبار اسنادی -- ایران
موضوع	: Documentary credit -- Iran
موضوع	: تعارض ادله
موضوع	: Opposition of proofs*
شناسه افزوده	: مجدحسینی، شیمیا، ۱۳۶۹-
رده بندی کنگره	: ۱۷۸۰KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۷/۵۵۰۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۵۶۵۹۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

▲ جایگاه سند در ادله اثبات دعوا ▲

مؤلفان: محمدرضا بیکیان-شیمیا محمدحسینی

ناشر: برتراندیشان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۲۹-۵۸-۲

صفحه آرای: اصغر جوزی پور

طراحی جلد: مؤگان زندی فر

سال چاپ: ۱۴۰۰

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷.....	پیشگفتار.....
۹.....	مقدمه.....
فصل نخست: مفاهیم و انواع دلیل	
۱۵.....	مبحث نخست: مفهوم ادله اثبات دعوا.....
۱۵.....	گفتار نخست: مفهوم دلیل.....
۱۷.....	گفتار دوم: مفهوم اثبات.....
۲۰.....	گفتار سوم: مفهوم دعوا.....
۲۲.....	مبحث دوم: مفهوم بینة.....
۲۴.....	مبحث سوم: مفهوم سند.....
۲۴.....	گفتار نخست: مفهوم لغوی سند.....
۲۴.....	گفتار دوم: مفهوم فقهی سند.....
۲۵.....	گفتار سوم: مفهوم حقوقی سند.....
۲۶.....	مبحث چهارم: اسناد احرازی.....
۲۸.....	مبحث پنجم: انواع دلیل.....
۲۸.....	گفتار نخست: اقسام دلیل در فقه امامیه.....
۲۸.....	بند نخست: احکام و ادله ثابت و متغیر.....
۲۹.....	بند دوم: احکام و ادله اولی و ثانوی.....
۳۰.....	گفتار دوم: اقسام دلیل از منظر حقوق.....
۳۰.....	بند نخست: اقسام دلیل به اعتبار میزان دلالت.....
۳۱.....	بند دوم: اقسام دلیل به اعتبار منشأ.....
۳۲.....	بند سوم: اقسام دلیل به اعتبار کارکرد.....

بند چهارم: اقسام دلیل به اعتبار اختیار قاضی.....	۳۳
بند پنجم: اقسام دلیل به اعتبار نقش آن در اثبات دعوا.....	۳۴
گفتار سوم: قواعد اقامه دلیل.....	۳۵
بند نخست: بار اقامه دلیل.....	۳۵
بند دوم: زمان اقامه دلیل.....	۳۸
گفتار چهارم: انواع سند.....	۳۹
گفتار پنجم: ارکان سند.....	۴۰

فصل دوم: آیین رسیدگی به سند و اعتبار آن

مبحث نخست: آیین رسیدگی به سند.....	۴۷
مبحث دوم: اعتبار سند.....	۴۹
گفتار نخست: اعتبار اسناد در فقه امامیه.....	۴۹
بند نخست: دیدگاه صاحب جواهر.....	۴۹
بند دوم: دیدگاه امام خمینی (ره).....	۵۱
بند دوم: عدم مخالفت با نظم عمومی و اخلاق حسنه.....	۵۳
بند سوم: میزان اعتبار سند.....	۵۴
مبحث سوم: تعرض به سند.....	۵۹
گفتار نخست: دلایل تعرض به سند رسمی در قالب انکار و تردید.....	۵۹
بند اول: انکار.....	۵۹
بند دوم: تردید.....	۶۲
گفتار دوم: قابلیت و کیفیت رسیدگی به ادعای جعلیت سند رسمی.....	۶۴
بند نخست: جعل مادی.....	۶۴
بند دوم: جعل معنوی.....	۶۶

فصل سوم: ارزش اثباتی سند در مقایسه با سایر ادله اثبات دعوا

۷۱	مبحث نخست: تعارض سند با شهادت.....
۷۲	گفتار نخست: امکان اطلاق عنوان سند بر شهادت نامه.....
۷۴	گفتار دوم: حکم تعارض سند با شهادت در عمل.....
۷۶	مبحث دوم: شهادت و سند رسمی معارض.....
۷۷	گفتار نخست: حکم تعارض میان شهادت و سند رسمی.....
۷۸	بند نخست: شهادت در مقابل مفاد سند رسمی اصیل.....
۸۰	بند دوم: حکم شهادت در مقابل سند رسمی متضمن دلیل اخباری.....
۸۲	بند سوم: حکم شهادت در مقابل سند رسمی متضمن اقرار.....
۸۵	گفتار دوم: اعمال حکم تعارض سند رسمی متضمن اقرار با شهادت.....
۹۳	گفتار سوم: بررسی نظریه شماره ۲۶۵۵ شورای نگهبان.....
۹۷	گفتار چهارم: بررسی نظریه ۱۲۹۰/۷-۱۳۷۷/۳۰۲ اداره حقوقی قوه قضاییه.....
۱۰۰	مبحث سوم: ارزش قضایی سایر ادله در مقابل سند رسمی.....
۱۰۰	گفتار نخست: ارزش قضایی اقرار در مقابل سند رسمی.....
۱۰۴	گفتار دوم: ارزش قضایی سوگند در مقابل سند رسمی.....
۱۰۵	گفتار سوم: ارزش قضایی امارات در مقابل سند رسمی.....
۱۰۶	بند نخست: ارزش قضایی امارات قانونی.....
۱۰۸	بند دوم: ارزش قضایی امارات قضایی.....
۱۱۰	گفتار چهارم: ارزش قضایی ادله احراز در مقابل سند رسمی.....
۱۱۸	جمع بندی مباحث.....
۱۲۷	فهرست منابع.....

پیشگفتار

ادله اثبات دعوی مجموعه وسایلی است که برای اثبات دعوی در مراجع قضایی مورد استفاده قرار می‌گیرد و از مباحث مهم فقه و حقوق قضایی است که نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در حل و فصل دعاوی و اختلافات بین افراد دارد. این ادله راه‌های قانونی ارائه دعوا و بررسی قضایی آن را تعیین کرده و روابط قضایی در این حوزه را تنظیم می‌کنند. قاضی در امور کیفری و مدنی فقط به اتکاء دلیل می‌تواند کسی را محکوم کند و بر این اساس، باید ادله اثبات دعوی را از هر حیث شناخت و چگونگی استفاده از آن را مشخص کرد تا با شناخت این ادله و تشخیص چگونگی استفاده از آن در مراحل مختلف، حقوق افراد و اجرای احکام و حدود الهی به شکل دقیق‌تری حفظ گردند.

ادله اثبات دعوا که بخشی از نظام آیین دادرسی را در هر نظام حقوقی تشکیل می‌دهد، به‌عنوان ابزاری که امکان اثبات مواضع هر یک از اطراف اختلاف را در یک رسیدگی قضایی فراهم می‌آورد، مورد ملاحظه است. بدین ترتیب حصول نتیجه مطلوب از یک رسیدگی قضایی منوط به استفاده مناسب و حداکثری چنین ابزاری خواهد بود. این ادله راه‌های قانونی ارائه دعوا و بررسی قضایی آن را تعیین کرده و روابط قضایی در این حوزه را تنظیم می‌کنند. مقام رسیدگی به دعاوی، به اتکاء دلیل می‌تواند کسی را محکوم کند. از این رو لازم است با شناخت این ادله و تشخیص چگونگی استفاده از آن در مراحل مختلف، حقوق افراد و اجرای احکام قضایی به شکل دقیق‌تری انجام شود.

از جمله ادله نوشتاری اثبات دعوا، سند می‌باشد. سند در لغت به معنای نوشته و مدرک و یا چیزی است که به آن اعتماد کنند. در اصطلاح حقوقی؛ به هر نوشته‌ای که در مقام دفاع یا دعوا در دادگاه قابل استناد باشد، سند اطلاق می‌گردد. واژه سند در اصطلاح حقوقی به دو معنای خاص و عام به کار رفته است؛ در معنای عام عبارت است از هر گفته یا اماره یا نوشته مورد اعتمادی که بتواند درستی ادعا را ثابت کند و در معنای خاص، عبارت از هر نوشته‌ای است که در مقام دعوا یا دفاع بتوان به آن استناد کرد. در قانون مدنی، سند به‌عنوان یکی از ادله اثبات دعوا و بعد از اقرار بیان شده است. با توجه به اینکه امروزه استفاده از اسناد در ثبت و اثبات بسیاری از اعمال حقوقی به ویژه معاملات مورد استفاده قرار می‌گیرد و مصادیق مهمی از جمله حقوق مالکیت به واسطه اسناد،

تصدیق می‌گردد و نیز با توجه اینکه ممکن است در برخی موارد سند با سایر ادله از جمله شهادت در تعارض باشد، بررسی و تبیین جایگاه سند در میان ادله اثبات دعوا اهمیت دارد. از این رو در این تألیف سعی شده جایگاه و اعتبار سند در بین ادله اثبات دعوا، تعارض سند با سایر ادله اثبات دعوا، جایگاه و اعتبار سند در فقه امامیه، شرایط اعتبار سند به عنوان دلیل اثبات دعوا و جایگاه سند در دعاوی مختلف حقوقی مورد تبیین قرار گیرد.